

Jövedelmi helyzet, jövedelmi viszonyok a telepi lakosok körében

Fábián Gergely¹, Takács Péter²

¹ főiskolai tanár, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 2-4.

² főiskolai tanár, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 2-4.

INFO

Fábián Gergely
fabian.gergely@foh.unideb.hu

Keywords:
incomes, income disparity, poverty

ABSTRACT

Abstract. Income situations, income conditions among the residents of two settlements. The monthly net income of settlement residents is much lower than in the town of Nyíregyháza or nationwide. Poor employment stands in the background, which naturally stems from the education level of settlement residents. Almost 80% of them completed 8 grades of primary school only or even fewer, while the number and rate of those who gained any qualification is very low.

When examining income disparities in Nyíregyháza, it can be seen that the majority of settlement residents, 76.6%, belong to the 2 lowest deciles, and the rate of income poor also exceeds what is measured in the town or across the country. Considering the 60% of median income, 78% of the residents are poor. Regarding the costs of living, housing expenses cause the biggest trouble and many households have been struggling with arrears.

Kulcsszavak:
jövedelmek, jövedelmi egyenlőtlenségek, szegénység

Absztrakt. A lakosok havi nettó jövedelme jóval alacsonyabb, mint Nyíregyháza városában, illetve országosan. Ennek háttérében az alacsony foglalkoztatottság áll, ami visszavezethető a telepeken élők iskolázottságára. Közel 80% azok aránya, akik 8 általános végzettséggel rendelkeznek, illetve még a 8 osztályt sem végezték el, rendkívül alacsony a szakképzettséggel rendelkezők száma és aránya. A Nyíregyházán mérhető jövedelmi különbségeket vizsgálva, a telepeken élők 76,7%-a, a két legalsó decilishez tartozik, körükben a jövedelmi szempontból szegénynek minősíthetők aránya is jelentősen meghaladja a városi, illetve az országos értékeket. A mediánjövedelem 60 százalékát figyelembe véve a lakók 78 százaléka minősül szegénynek. A megélhetéssel kapcsolatos kiadások tekintetében a telepi lakosok számára a lakhatással kapcsolatos kiadások jelentik

a legnagyobb problémákat, sok háztartás rendszeres hátrálékkal küzd.

Ez a tanulmány a TOP-6.9.1-16-NY1-2017-00001 azonosító számú „Közösen a kiütért” című projekt támogatásával készült.

Bevezetés

A Nyíregyháza Életminősége kutatáshoz hasonlóan a telepvi vizsgálat során is a háztartásokban keletkező nettó jövedelmeket mértük fel, ennek értelmében a szabadrendelkezésű jövedelmek jellemzőit és különböző eloszlásait elemezzük, nincsenek információk a bruttó jövedelmekről, illetve a bruttó és nettó jövedelmek „viszonyáról”. (Takács, Huszti, 2019)

Ahogy az előzetesen feltételezhető volt, a telepeken élők esetében jóval alacsonyabb átlagjövedelmek mérhetőek, mint Nyíregyháza városában, illetve országosan. A Huszártelenen és a Keleti lakótelepen az egy főre jutó nettó átlagjövedelem értéke 39.568 forint, szemben a nyíregyháziakkal, amely 96.000, illetve az országgal, ami 108.000 forint.¹

A két telep között nem találtunk szignifikáns eltérést, ugyanakkor ki kell emelni, hogy a Huszártelenen néhány ezer forinttal magasabb átlagjövedelmek mérhetőek, mint a Keleti lakótelepen.

Ez az átlagjövedelem egyben azt is jelenti, hogy a telepeken élők 96 százaléka alacsonyabb jövedelemből kénytelen megélni, mint általában a nyíregyházi lakosok. Másképp megfogalmazva, a telepeken mért átlagjövedelem értéke mindössze a 41 százaléka a városra jellemző átlagjövedelemnek. Ez az eltérés már korábban is jellemző volt. A Nyíregyháza életminősége kutatássorozatból a Huszártelenre állnak rendelkezésre korábbi adatok, 2008-tól kezdődően. Ebben az évben a telepre jellemző átlagjövedelem 45 százaléka volt a városinak, azaz napjainkra valamivel rosszabb lett az itt élők helyzete. Az elmúlt 10 évet vizsgálva, 2008 és 2018 között a nyíregyházi lakosok átlagjövedelme 38 százalékkal nőtt, igaz ez a növekedés inkább 2013-tól volt jellemző. Bár a jövedelmek átlaga a Huszártelenen is nőtt az elmúlt években, a növekedés mértéke kisebb mértékű volt, 26 százalékos.

Az alacsony egy főre jutó jövedelmek háttérben részben a városhoz, sőt még a megyéhez képest is kedvezőtlenebb foglalkoztatottság áll, ami természetesen visszavezethető a telepeken élők iskolázottságára. (Balogh, 2019) A két telepen közel nyolcvan százalék azok aránya, akik 8 általános végzettséggel rendelkeznek, illetve még a 8 osztályt sem végezték el, rendkívül alacsony a szakképzettséggel rendelkezők száma és aránya. Szakközépiskolai vagy gimnáziumi érettségivel mindössze 1-1 fő, míg érettségire épülő, technikai jellegű szakképesítéssel 2 fő rendelkezik.

Bár végzettség szempontjából homogénnek tekinthető a telepek lakossága, az egy főre jutó jövedelmek esetében mégis szignifikáns eltérés mérhető az egyes csoportok között. A 8 általánost el nem végeztek körében ez az összeg havi 32.928 forint, a 8

¹ A városi adatok forrása: Nyíregyháza Életminősége, 2018. Az országos adatok a Központi Statisztikai Hivatal STADAT adatbázisából származnak.

általánossal rendelkezők körében 36.738, míg a szakmunkás képesítéssel rendelkezők körében 49.777 forint. Ebben a tekintetben jelentős eltérés mérhető a nyíregyházi és a telepi lakosok között. Nyíregyházán a 8 általánossal sem rendelkezők körében 43.333 forint havi átlagjövedelem mérhető, míg a 8 általánost végzettek esetében ez az összeg 64.973 forint, a szakmunkás képesítéssel rendelkezők körében pedig 88.482 forint, azaz mindhárom csoportban magasabb. Ennek hátterében vélhetően a városban mérhető és a telepeken élőknel jóval kedvezőbb foglalkoztatottsági mutatók állnak. (R. Fedor, Balla, 2019)

A másik ok a háztartások létszáma, amely a két felmért városrészben jóval magasabb, mint Nyíregyházán. Az átlagos háztartásnagyság a két telepen 4,3 fő, szemben a nyíregyházi átlaggal, ami 2,8 fő. Ebben az esetben már szignifikáns eltérés figyelhető meg a két telep között, a Huszártelenen átlagosan 3,8 fő él egy háztartásban, míg a Keleti lakótelepen 4,6 fő.

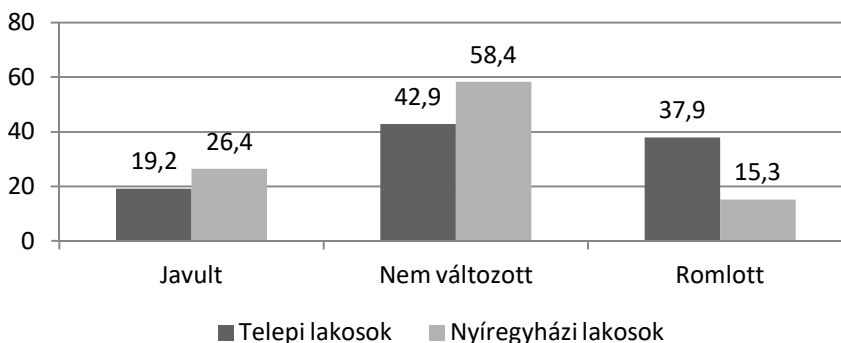
A háztartás anyagi helyzetének szubjektív megítélése részben tükrözi az objektív adatokat, részben jelentős eltérést mutat a nyíregyházi lakosok véleményéhez képest.

	Telepi lakosok	Nyíregyházi lakosok
Csak nagy nehézségek árán jövünk ki belőle	30,5	8,2
Nehézségek árán jövünk ki belőle	29,7	10,3
Némi nehézséggel, de kijövünk belőle	26,0	20,0
Kijövünk belőle	10,0	42,3
Viszonylag könnyen kijövünk belőle	3,3	15,4
Nagyon jól kijövünk belőle	0,4	3,8

(Forrás: Nyíregyháza életminősége, 2018; Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

1. táblázat: A háztartás jövedelmi helyzetének megítélése. (%)

A megítélés megoszlása alapján jól látható, hogy a telepi lakosok döntő többsége csak nagy nehézségek, vagy nehézségek árán jön ki a rendelkezésre álló havi jövedelemből, a nyíregyházi lakosok körében ez az arány még a húsz százalékot sem éri el, illetve jóval magasabb azok aránya, akik relatíve könnyen gazdálkodhatnak. A megítélés tekintetében sem mérhetőek szignifikáns eltérések a két telep között. (1. táblázat)

(Forrás: Nyíregyháza életminősége, 2018; Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

1. ábra: A háztartás anyagi helyzetének megítélése a megkérdezést megelőző évekhez viszonyítva (százalékban)

Amennyiben a megkérdezést megelőző évekhez viszonyítva vizsgáljuk a megkérdezettek véleményét, már valamivel kedvezőbb képet kapunk, hiszen a telepen élők közel ötöde javulásról számol be. Igaz ebben az esetben is jelentős eltérések mérhetőek a városi lakosok és a telepeken élők között. (1. ábra)

A viszonylag kedvezőnek mondható megítélés hátterében vélhetően az elmúlt néhány év kedvező tendenciája állhat. Mind Nyíregyháza városában, mind országosan 2013-tól a jövedelmek növekedése figyelhető meg, amelynek hátterében több makrogazdasági és makrotársadalmi változás, intézkedés áll. Ilyen volt – többek között – a minimálbér, a garantált bérminimum vagy a nyugdíjak emelése.

Bár a városban 2018-ban a legalsó jövedelmi decilis esetében nominális csökkenés volt mérhető az előző adatfelvétel időszakához képest, ugyanakkor a többi jövedelmi tized esetében növekedés, ráadásul 2012 óta folyamatos növekedés mérhető, ami egyben azt is jelenti, hogy ha eltekintünk az alsó decilis helyzetétől, akkor minden tized esetében növekedésről beszélhetünk, azaz a jövedelmek emelkedése majdnem teljesen szétterült a társadalmi térben. Mivel korábbi időszakokra vonatkozóan nem áll rendelkezésünkre összehasonlításra is alkalmas adatsor a telepek esetében, csak feltételezhető, hogy a relatíve pozitívabb megítélés hátterében a fent említett tendencia rejlik. Természetesen azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a telepen élők közel negyven százaléka inkább romlásról számolt be. Éppen ezért, valamint az egy főre jutó és alacsony átlagjövedelmek alapján a további elemzések számára érdekes kérdés, hogy a telepen lakók mely jövedelmi decilisekbe sorolhatók be, a városban mérhető jövedelmek függvényében. Ehhez elsőként át kell tekinteni a Nyíregyházára jellemző jövedelmi változásokat, amelyet a 2. táblázat szemléltet.

	2012	2015	2018
Alsó decilis	22,487	29,057	22,053
2. Decilis	38,359	43,864	46,093
3. Decilis	48,482	50,835	57,811
4. Decilis	56,787	62,552	66,034
5. Decilis	63,748	73,173	78,177
6. Decilis	72,450	81,604	91,474
7. Decilis	81,211	90,697	100,820
8. Decilis	95,185	100,007	122,594
9. Decilis	113,259	113,571	148,958
Felső decilis	174,524	217,818	225,357
S10/S1	7,7	7,5	10,2

(Forrás: Nyíregyháza életminősége, 2018)

2. táblázat: A jövedelmek egyenlőtlenségei Nyíregyháza városában - az egy főre jutó háztartási jövedelmek eloszlása a jövedelmi tizedek szerint, 2012-2018 (átlagértékek, forintban)

A legalsó decilis esetében mérhető nominális csökkenés az előző adatfelvétel időszakához képest, ugyanakkor már a második decilistől kezdődően növekedés mérhető 2012 óta.

A Nyíregyházára jellemző jövedelmi adatok alapján megvizsgáltuk, hogy a telepen élők mely tizedekbe sorolhatók be, annak alapján, hogy az egyes decilisekre milyen minimum és maximum értékek jellemzőek. (3. táblázat)

Jövedelmi tizedek	Népesség aránya
Alsó decilis	43,4
2.decilis	33,3
3.decilis	10,1
4.decilis	3,9

(Forrás: Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

3. táblázat: Az egyes decilisekhez tartozó telepi népesség aránya, a városra jellemző jövedelmek alapján (%)

Az adatok jól tükrözik, hogy a telepeken élők döntő többsége a két alsó decilishez tartozik, viszonylag alacsony a harmadik és a negyedik tizedhez sorolható népesség aránya (az 5. decilistől kezdődően nem közöljük az adatokat, mivel esetükben már csak néhány fő sorolható be az adott jövedelmi csoportba). Ebben a tekintetben nincs eltérés a két lakótelep között. Az adatokból következően nem meglepetés, hogy a jövedelmek alapján definiált szegénységi ráta is jóval magasabb, mint a városban, illetve országosan, arányuk 78 százalék.² Az egyes deciliseknél az egy főre jutó jövedelmet az is meghatározza, hány fő él az adott háztartásban. Az alsó decilis esetében átlagosan közel 5 fővel számolhatunk, a második decilisnél átlagosan 4 fővel, míg a harmadik és a negyedik decilisnél 3 fővel. Az objektív jövedelmi helyzet szignifikánsan határozza meg a lakosok szubjektív megítélését.

	Alsó decilishez tartozók	2.decilishez tartozók	3.decilishez tartozók	4.decilishez tartozók
Csak nagy nehézségek árán jövünk ki belőle	42,7	24,4	26,9	0,0
Nehézségek árán jövünk ki belőle	30,0	37,2	26,9	20,0
Némi nehézséggel, de kijövünk belőle	21,8	29,1	23,1	40,0
Kijövünk belőle	5,5	5,8	15,4	30,0
Viszonylag könnyen kijövünk belőle	0,0	3,5	7,7	10,0
Nagyon jól kijövünk belőle	0,0	0,0	0,0	0,0

(Forrás: Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

(Chi-square=52,3 DF=20 P<0,001;

4. táblázat: A háztartás jövedelmi helyzetének megítélése, az egyes jövedelmi csoportokban (%)

² A számításnál a jövedelmi szegénység megállapításához használt mediánjövedelmet, a szegénységi küszöb esetében a mediánjövedelem 60 százalékát vettük figyelembe. Ez a városban 52.500 forint, a telepeken élők 78 százaléka rendelkezik ennél alacsonyabb jövedelemmel.

Szinte lineáris összefüggés figyelhető meg az objektív jövedelmi helyzet és a szubjektív megítélés között. A megkérdezettek közül senki nem nyilatkozott úgy, hogy nagyon jól kijönne a jövedelméből, a legalsó decilishez tartozók döntő többsége úgy érzi, hogy nehézségek, vagy csak nagy nehézségek árán képes az anyagi ügyeket kezelni. Ennél valamivel kedvezőbben nyilatkoztak azok, akik a negyedik decilishez tartoznak. Hasonló összefüggés látható abban az esetben is, ha a háztartás jövedelmi helyzetének változására vonatkozó véleményeket vetjük össze a jövedelmi csoportokkal. (4. és 5. táblázat)

	Alsó decilishez tartozók	2.decilishez tartozók	3.decilishez tartozók	4.decilishez tartozók
Javult az elmúlt években	11,8	22,1	40,0	10,0
Nem változott	35,5	44,2	36,0	80,0
Romlott az elmúlt években	52,7	33,7	24,0	10,0

(Forrás: Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

(Chi-square=25,6 DF=8 P<0,001;

5. táblázat: A háztartás jövedelmi helyzetének változására vonatkozó megítélés, az egyes jövedelmi csoportokban (%)

Bár a két alsó decilishez tartozók esetében is találunk olyan megkérdezetteket, akik javulásról számolnak be, mégis körükben a legmagasabb azoknak az aránya, akik szerint inkább romlott a háztartás jövedelmi helyzete. Ez az arány a harmadik és a negyedik decilis esetében már alacsonyabb, azzal a különbséggel, hogy a harmadik jövedelmi tizedhez tartozók inkább javulást érzékelnek, míg a negyedik decilishez besorolható népesség döntő többsége úgy nyilatkozott, hogy nem változott a háztartás anyagi helyzete.

A fenti adatok tükrében nem meglepő, hogy a telepi lakosok 81 százaléka véli úgy, hogy egy váratlan, nagyobb összegű (kb. 60 ezer forint) kiadást nem tudna saját forrásból fedezni. Bár nem igazán szignifikáns az eltérés (P=0,073), mégis érdemes megjegyezni, hogy a Keleti lakótelepen élők körében magasabb azok aránya (26,6 %), akik úgy gondolják, tudnának egy ilyen kiadást fedezni, mint a Huszártelep esetében (16,4 %).

Hasonló eltérés figyelhető meg az egyes decilisekhez tartozó csoportok esetében. A harmadik és a negyedik jövedelmi tizedhez tartozók körében magasabb azok aránya, akik képesnek gondolják magukat arra, hogy ezt az összeget előteremtsék (mindkét csoport esetében valamivel 20 % feletti az arány), szemben a két alsó decilishez tartozókkal, akik körében ez az arány 14 és 16 százalék.

Az előre nem látható, váratlan kiadások mellett több háztartás esetében a normál, havi kiadások határidőre történő befizetése is problémát okoz. A lakhatással kapcsolatosan ez elsősorban a lakbér törlesztését, illetve valamilyen közüzemi díj befizetésével kapcsolatos elmaradást jelent (a 6. táblázatban csak azoknak a háztartásoknak az arányát szerepeltetjük, akiknél a megkérdezést megelőző 12 hónapban kétszer vagy többször is előfordult, hogy az adott költséget nem tudták határidőre befizetni).

Tételek	Kétszer vagy többször is előfordult
Lakbér	37,6
Közüzemi díj	32,5
Közös költség	10,5
Pénzkölcsön törlesztő részlete	4,5
Hitelre vásárolt termék törlesztő részlete	3,4
Lakástörlesztés	2,6

(Forrás: Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

6. táblázat: Előfordult-e az utóbbi 12 hónapban, hogy pénzhiány miatt nem tudták határidőre befizetni? (%)

A kifizetések esetében a telepi lakosok elsősorban a lakbér és a közüzemi díjak esetében rendelkeznek kisebb-nagyobb hátralékokkal, a többi tétel aránya már jóval alacsonyabb, aminek az oka, hogy egyes tételek (pl. lakástörlesztés, pénzkölcsön, hiteltörlesztés) egyáltalán nem vonatkozik az adott háztartásra, azaz nem rendelkeznek ilyen kiadástípussal.

A lakbérhátralék esetében nem, a közüzemi díjtartozás esetében azonban szignifikáns eltérés mérhető a két telep között, hiszen a Huszártelenen jóval magasabb azoknak a háztartásoknak az aránya (39,3 %), amelyeknél többször előfordult az elmúlt egy évben, hogy nem fizettek be valamilyen díjat, mint a Keleti lakótelepen (12,9 %).

Amennyiben a két problémás tételt a már megismert jövedelmi csoportok függvényében vizsgáljuk, igazán szignifikáns eltérést nem találunk, ennek ellenére jól látható eltérések léteznek az egyes csoportok között. (7. és 8. táblázat)

	Kétszer vagy többször is előfordult
Alsó decilishez tartozók	47,3
2.decilishez tartozók	34,9
3.decilishez tartozók	34,6
4.decilishez tartozók	20,0

(Forrás: Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

7. táblázat: Előfordult-e az utóbbi 12 hónapban, hogy pénzhiány miatt nem tudták a lakbért határidőre befizetni? (%)

	Kétszer vagy többször is előfordult
Alsó decilishez tartozók	40,2
2.decilishez tartozók	30,2
3.decilishez tartozók	26,9
4.decilishez tartozók	20,0

(Forrás: Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

8. táblázat: Előfordult-e az utóbbi 12 hónapban, hogy pénzhiány miatt nem tudták valamelyik közüzemi díjat határidőre befizetni? (%)

Az alacsony jövedelmek nemcsak a fenti két tétel esetében okoznak fizetési problémákat. Sok egyéb tétel esetében nyilatkoztak úgy a megkérdezettek, előfordult az elmúlt egy évben, hogy nem jutott elég pénzük bizonyos kiadásokra. (9. táblázat)

Tételek	Előfordult
Rezsire	51,7
A lakás megfelelő fűtésére	34,8
Gyógyszerek kiváltására	33,5
Ennivalóra	25,0
Orvosi ellátásra	18,2
Társasággal, családdal való együttlétre, szórakozásra	17,1
Szükséges közlekedésre	15,8
Gyermekek iskolai, óvodai költségeire	13,5

(Forrás: Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

9. táblázat: Előfordult-e az elmúlt egy évben, hogy nem jutott elég pénzük...? (%)

Az előző adatsorokhoz hasonlóan ebben az esetben is jól látható, hogy a telepeken élők esetében elsősorban a lakhatással kapcsolatos költségek okoznak nehézségeket, ideértve bizonyos esetekben a gyógyszerek kiváltását, illetve az orvosi ellátást. A társasággal, barátokkal való együttlét, a szórakozás kevésbé okoz gondot a lakosoknak, a megkérdezettek közel 50 százaléka nyilatkozott úgy, hogy erre egyáltalán nem költenek. Egy másik tétel esetében fontos kiemelni, hogy a gyerekekkel kapcsolatos költségeket szinte mindenki igyekszik kifizetni, a válaszadók 60 százaléka jelezte, hogy ilyen eset nem fordult elő a háztartás életében.

A rezsikiadások esetében nincs szignifikáns eltérés a két telep között, a lakás fűtése esetében már igen, a Keleti lakótelepen élők esetében jóval magasabb azoknak az aránya (47,1 %), akik számára gondot okoz a lakás megfelelő fűtése, mint a Huszártelenen, ahol ez az arány 30,5 %.

A jövedelmi csoportok között ebben az esetben nem találtunk eltéréseket, ez a két tétel általában problémás, bármelyik csoportot is vizsgáljuk.

A fentiek tükrében talán nem meglepő, hogy a megkérdezettek mindössze 8,5 százaléka vélekedett úgy, képesek lennének évente legalább egy hétre elmenni nyaralni. A nyíregyházi lakosok körében ez az arány 2018-ban már meghaladta az ötven százalékot, ami jelentős növekedés a korábbi években mért 20 százalékos arányhoz képest.

Alsó decilishez tartozók	47.620
2.decilishez tartozók	64.365
3.decilishez tartozók	91.455
4.decilishez tartozók	84.500

(Forrás: Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

(F= 46,001, P<0,001;

10. táblázat: A megélhetéshez szükséges havi nettó, egy főre jutó jövedelem a telepen élők megítélése szerint (átlagérték, forintban)

Érdekes kérdés, hogy a telepi lakosok véleménye szerint, mekkora havi jövedelem lenne szükséges ahhoz, hogy az adott háztartás problémamentesen meg tudna élni. Átlagosan ez az összeg 66.122 forint, amely jelentősen meghaladja ugyan a telepeken mért átlagjövedelmet, ugyanakkor még mindig jelentősen elmarad a Nyíregyházára

jellemző átlagjövedelemtől. A két telep lakói nagyon egyformán vélekednek, szignifikáns eltérés nincs a megadott összegek tekintetében (a Huszártelepén élők pár száz forinttal magasabb összeget adtak meg). Ezzel szemben az egyes jövedelmi csoportok között már jól mérhető, szignifikáns eltérések jellemzőek. (10. táblázat)

Bár a negyedik decilishez tartozók körében mért érték kissé megtöri a lineárisnak mondható növekedést, az adatokból jól látszik, hogy a telepen élők nagy valószínűséggel a szűkebb környezetükhöz viszonyítva adták meg a kívánt összegeket, mivel egyetlen csoport értéke sem éri el a Nyíregyházán mért, vagy az országra jellemző átlagjövedelmet.

Az alsó decilishez tartozók a rájuk jellemző jövedelmek dupláját tartanak szükségesnek a problémamentes megélhetéshez, a második és a harmadik decilis esetében ez az érték 1.6-szeres, míg a 4. csoport esetében már csak 1.3-szeres. Ez valószínűleg abból adódik, hogy a 4. decilishez tartozók nemcsak magasabb jövedelemmel rendelkeznek, hanem elégedettebbek is a rendelkezésre álló összegekkel, legalábbis a többi csoporthoz képest (erre utalnak a 4. táblázat adatai is).

Bár közvetlenül nem kapcsolódik a jövedelmi helyzethez, ebben a blokkban kérdeztünk rá arra, hogy a telepen, vagy a telep közelében van-e olyan szabad terület, ahol a gyermekek biztonságban játszhatnak. Ez a lehetőség főleg a kisebb gyermekek esetében lehet befolyásoló tényező, hiszen amennyiben nincs elérhető közelségben ilyen terület, a lakóknak a városon belül kell keresniük a gyerekek számára biztonságos játszótérrel, ami értelemszerűen már kiadásokkal járhat. (11. táblázat)

Biztonságos játszótér a közelben	%
Van	26,7
Nincs	53,4
Nem tudja	14,8

(Forrás: Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

11. táblázat: Van-e elérhető közelségben olyan szabad terület, ahol a gyermekek biztonságban játszhatnak? (%)

A válaszadók több mint fele nyilatkozott úgy, hogy nincs ilyen terület elérhető közelségben. A két telep között szignifikáns eltérés mérhető, ami természetszerűleg a telepek különböző területi jellemzőivel magyarázható. A Keleti lakótelepen élők közül többen nyilatkoztak úgy, hogy van a közelben olyan rész, ahol a gyerekek biztonságban játszhatnak. (12. táblázat)

	Huszártelep %	Keleti lakótelep %
Van	22,4	39,1
Nincs	57,9	40,6
Nem tudja	19,7	20,3

(Forrás: Roma lakótelepen élők életminősége, 2019)

(Chi-square=7,589, DF=2, P<0,05.)

12. táblázat: Van-e elérhető közelségben olyan szabad terület, ahol a gyermekek biztonságban játszhatnak? (%)

A biztonságosnak minősített és a gyermekek számára elérhető játszótér elsősorban a Huszártelenen élők számára okozhat gondot.

Összegzés

A két telepen vizsgált háztartások átlagos nagysága jelentősen meghaladja a városi és az országos értékeket, hiszen átlagosan 4,3 fő él egy háztartásban. A két telep között szignifikáns eltérés mérhető, a Huszártelenen átlagosan 3,8 fő él egy háztartásban, míg a Keleti lakótelepen 4,6 fő.

A lakosok havi nettó jövedelme jóval alacsonyabb, mint Nyíregyháza városában, illetve országosan, amelynek háttérében a városhoz, az országoshoz, de még a megyéhez viszonyítva is igen alacsony foglalkoztatottság áll, ami természetesen visszavezethető a telepeken élők iskolázottságára. A két telepen közel nyolcvan százaléka azok aránya, akik 8 általános végzettséggel rendelkeznek, illetve még a 8 osztályt sem végezték el, rendkívül alacsony a szakképzettséggel rendelkezők száma és aránya. Bár erre vonatkozóan nincsenek információink, a kapott iskolázottsági adatok alapján feltételezhető, hogy a telepi lakosok körében jelentős arányban találunk funkcionális analfabétákat is, ami még jobban megnehezíti elhelyezkedésüket, különösen a nyílt munkaerőpiacon.

Amennyiben a Nyíregyházán mérhető jövedelmi különbségeket vizsgáljuk, a telepeken élők döntő többsége, 76,7 százaléka, a két legalsó decilishez tartozik, körükben a jövedelmi szempontból szegénynek minősíthetők aránya is jelentősen meghaladja a városi, illetve az országos értékeket. A mediánjövedelem 60 százalékat figyelembe véve (mint szegénységi küszöböt) a lakók 78 százaléka minősül szegénynek. Ez az objektív helyzet természetesen visszatükröződik a háztartás anyagi helyzetének szubjektív megítélésében is.

A megélhetéssel kapcsolatos kiadások tekintetében a telepi lakosok számára elsődlegesen a lakhatással kapcsolatos kiadások (lakbér, közüzemi díjak, stb.) jelentik a legnagyobb problémákat, sok háztartás rendszeres hátralékkal küzd.

Irodalom

1. Balogh E. (2019): Iskolázottsági helyzetkép – Nyíregyházán telepi körülmények között élők körében. *Acta Medicina et Sociologica* Vol 10. No.29: 55-69.
2. KSH (2018): A háztartások életszínvonala. Budapest
3. R. Fedor A., Balla P. (2019): Foglalkoztatási helyzetkép a telepi körülmények között élő nyíregyházi romák körében. *Acta Medicina et Sociologica* Vol 10. No.29: 32-44.
4. Takács P., Huszti É. (2019): A nyíregyházi Huszár- és Keleti lakótelepi vizsgálatok – a kutatás módszertana és a minta néhány alapvető jellemzője. *Acta Medicina et Sociologica* Vol 10. No.29. 8-18.